№ 296. Wtorek 28. Grudnia 1858. Rok wydania 48.

GAZETA LWOWSKA.

PRENUMERATA.
Na GAZETĘ LWOWSKĄ z DODATKIEM DZIENNYM i TYGODNIOWYM łącznie z ROZMAITOŚCIAMI wynosi:
Na pierwszy kwartał 1859, od 1go stycznia do ostatniego marca:
na miejscu . . . . . 4 zł. } waluty austr.
z pocztą . . . . . 5 zł. }
Przesyłki *(franco)* odbiera **Kantor Gazety Lwowskiej**, ulica Niższa Ormiańska Nr. 347.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Sprawy krajowe.

(Organizacya w c. k. marynarce. — Dr. Raule w Wiedniu. — Rozporządzenie ministeryalne względem stemplowej marki. — Objaśnienie patentu rekruckiego.)

Wiedeń, 25. grudnia. *Gazeta wiedeńska* donosi z wiarygodnego źródła, że Jego c. k. apostolska Mość raczył potwierdzić najłaskawiej dnia wczorajszego kilka bardzo ważnych projektów organizacyi w technicznym systemie c. k. marynarki.

— Prezydent c. k. sądu handlowego, Dr. Franciszek Raule, który w charakterze c. k. austryackiego pełnomocnika przewodniczy konferencyom względem prawa morskiego w Hamburgu, przybył temi dniami do Wiednia, ale już w pierwszych dniach stycznia powróci do Hamburga, by otworzyć nanowo odroczoną przez święta konferencyę.

— C. k. ministeryum finansów wydało pod dniem 14. b. m. następujące rozporządzenie:

„Przyszło do tutejszej wiadomości, że w wypadkach, gdzie marka stemplowa ma być przepisana, bywa przelepiana na dokumentach albo pismach często dopiero wtedy, gdy dokument jest już zupełnie wystawiony albo przynajmniej, gdy tekst dokumentu jest już napisany, przyczem część pisma w pierwszej linii zalepia się marką i dopiero na marce uzupełnia się część pisma.

Ministeryum finansów oświadcza zatem wyraźnie, że tego rodzaju przylepianie marków jest całkowicie wzbronione.

Według §. 21 ustaw z dnia 9. lutego i 2. sierpnia 1850 roku i §. 3 rozporządzenia z dnia 28. marca 1854 roku powinna być przylepiona marka na papierze, nim dokument podpadający ostemplowaniu jest spisany, i każda stemplowa marka umocowana dodatkowo na piśmie, ma być uważana według zacytowanego rozporządzenia jako nieistniejąca.“

— Jego c. k. apostolska Mość raczył najłaskawiej rozporządzić najwyższą uchwałą z dnia 15. b. m. ażeby zalecono krajowym władzom, a osobliwie komisyom obwodowym (delegacyjnym) powołanym do roztrzygania powodów uwolnienia od służby wojskowej, uwzględniać ile możności familijne stosunki przy zastosowaniu postanowień §. 13. ustawy wydanej najwyższym patentem z dnia 29. września b. r. względem uzupełnienia armii w takich wypadkach gdzie chodzi o jedynaków w właściwem znaczeniu.

Zresztą ażeby należycie uwzględnić stosunki obowiązanych stawić się do służby wojskowej w tych krajach, gdzie według dotychczasowych przepisów zawarcie ślubów małżeńskich po ukończonym 22 roku uwalnia od służby wojskowej, raczył Jego c. k. apostolska Mość zezwolić w drodze łaski na uwolnienie ich od wojska w takim wypadku jeżeli nie stojąc jeszcze w trzeciej klasie wieku, zawarli już śluby małżeńskie w 22 roku swego życia między 7. października b. r. to jest, dniem obwieszczenia a 1. listopada, dniem rozpoczęcia prawomocności ustawy względem uzupełnienia nowej armii.

— Do uwiadomienia tego dołączamy jeszcze następujące uwagi korespondencyi austryackiej:

„W niektórych kołach ludności powstała obawa, że postanowienia nowej ustawy o uzupełnieniu szeregów wojskowych z 29go września r. b., odnoszącej się do ograniczenia dawniejszych tytułów uwolnienia od służby wojskowej, mogłyby podpaść zbyt ścisłemu wykładowi władz wykonawczych, i przez to stać się uciążliwemi. Obawy te odnoszą się w szczególności do §. 13 ustawy nowej, którą oznaczono warunki, pod jakiemi obowiązani do służby wojskowej uważani być mają za jedyne podpory i za żywicieli swych familii, i z tego też powodu uwolnieni są od służby wojskowej.

Jakoż nawet i przy najstaranniejszym doborze wyrazów w takich postanowieniach prawnych niemożna tego uniknąć, by zwierzchnościom powołanym do wykonania ustawy nie pozostawić pola do własnego ich wykładu, a co do ocenienia stosunków niektórych, jak n. p.: „czyli od obecności obowiązanego do służby wojskowej w gronie familii zależy utrzymanie jego rodziców, dziadka lub babki, albo rodzeństwa,“ „czy nieuleczone umysłowe lub fizyczne ułomności rodziców, dziadka, babki lub rodzeństwa są dla nich przeszkodą do wszelkiego zarobku,“ a wkońcu „czy obecność żonatego popisowego w domu potrzebna jest koniecznie do utrzymania żony lub dziecka“ — niepodobna wydać niezmiennych i ważnych w ogólności objaśnień.

Natomiast jednak wspomnieć o tem należy, że właśnie §. 13 ustawy nowej niezawiera żadnych postanowień nowych, lecz względem pojęcia co do niektórych podpór i żywicieli swych rodzin zastosowano przepisy w tej mierze do dotychczasowego stanu prawodawstwa we wszystkich krajach koronnych cesarstwa.

Mimo to jednak postanowił Jego c. k. Apost. Mość w ojcowskiej pieczołowitości swojej odjąć wszelki powód nawet do niesłusznej obawy, jakieby gdzieniegdzie powstać mogły z błędnego pojmowania postępowania dotychczasowego przy uzupełnieniu szeregów wojskowych, i dlatego też raczył najwyższem rozporządzeniem z 15. b. m. polecić komisyom przy urzędach obwodowych (zwierzchności komitatowych i delegacyach prowincyonalnych) mianowanych do rozstrzygnięcia tytułów uwolnienia, by przy zastosowaniu wspomnionych postanowień §. 13 ustawy względem uzupełnienia szeregów wojskowych postępowano ze słusznem uwzględnieniem stosunków familijnych mianowicie wtenczas, jeśli rzeczywiście idzie o uwolnienie jedynaków, a nie o innych obowiązanych do służby wojskowej, postawionych z nimi w jednej kategoryi.

Tem samem postanowieniem najwyższem raczył Jego c. k. Apost. Mość w równymże najłaskawszym zamiarze uchylenia szczególnych obaw i niepewności, przyzwolić w niektórych krajach koronnych na dalsze uwzględnienie tytułów uwolnienia żonatego popisowego. Kraje koronne, do których się rozciąga to rozporządzenie, są następujące: królestwo Lombardo-weneckie, Kroacya, Slawonia i Dalmacya, Województwo serbskie z Banatem temeskim, i wielkie księstwo Siedmiogrodzkie. We wszystkich tych krajach nadawało według przepisów dotychczasowych zaślubienie się po ukończonym 22gim roku życia prawo do uwolnienia popisowego od służby wojskowej. Według nowych przepisów względem uzupełnienia szeregów wojskowych stanowić może tytuł uwolnienia od służby wojskowej zaślubienie się popisowego dopiero po wystąpieniu z drugiej klasy wieku, a to pod warunkami wytkniętemi w §. 13 stawy; wystąpienie z drugiej klasy wieku niezawisło jednak koniecznie od ukończenia 22 lat wieku, zwłaszcza że pierwsza klasa wieku zaczyna się z dniem 1. stycznia, który następuje z rokiem przyszłym po ukończonym 20tym roku życia.

Jestto dalszy skutek dawniej już nabytych tytułów uwolnienia łatwych potąd jeszcze do należytego wykazania, które nową ustawą zniesiono, i przyznanych tym tylko żonatym popisowym, którzy pożenili się przed ogłoszeniem nowej ustawy, t. j. przed 7ym października r. b. Obowiązani do służby wojskowej, którzy mają wprawdzie lat 22, lecz stosownie do ustawy nowej nie należą jeszcze do trzeciej klasy wieku, nie dostąpiliby więc przez ożenienie się po 7ym października r. b. uwolnienia od służby wojskowej nawet i w takim wypadku, gdyby to ożenienie się przypadło jeszcze i przed rozpoczęciem się mocy obowiązującej ustawy nowej, t. j. przed 1ym listopada r. b.

Jakoż i popisowym z pomienionych krajów koronnych zostającym w takiem położeniu, przyznano teraz z łaski najwyższej wyjątkowo uwolnienie od wojska na mocy zawartych jeszcze przed 1. listopada r. b. ślubów małżeńskich.“

Ameryka.

(Bliższe szczegóły z poselstwa Buchanana. — Posiedzenie w izbie reprezentantów. — Wiadomości bieżące.)

W poselstwie swojem do izb wyraża prezydent Buchanan między innemi nadzieję, że liberalnej partyi w Mexyku powiedzie się nowy rząd zaprowadzić, gdyż w przeciwnym razie Stany zjednoczone byłyby zmuszone zająć w posiadłość jedną część republiki mexykańskiej. (Według telegraficznej depeszy *Gazety wiedeńskiej*

uzbraja pułkownik Seguin w Texas pułk, ażeby iść w pomoc mexykańskiemu jenerałowi Vidaurri. Byłoby to naruszeniem neutralności, przeciw czemu powstałyby niezawodnie Hiszpania i Francya). — W nagrodę za straty, jakie poniosły obywatele Stanów zjednoczonych,proponuje prezydent obsadzić wojskiem Sonorę i Chihuahuę.— „Kuba powinna do Stanów zjednoczonych należeć", mówi prezydent, i zaleca nabyć tę wyspę kupnem. Doktryna Monroe, której zastępcą jest sekretarz stanu Cass, będzie jeszcze jak przedtem utrzymaną w Ameryce centralnej. Dla zagodzenia tej sprawy toczą się negocyacye. Nieporozumienia z Paraguayem będą bez rozlewu krwi załatwione. Prezydent wspomina o współdziałaniu amerykańskiego posła z pełnomocnikami Anglii i Francyi przy zawieraniu chińskiego traktatu. Robi propozycyę teraźniejszą ad valorem taryfę na szczegółowe cła zamienić. (Nie wyjaśnia, czy się to odnosi do chińskiej czyli do amerykańskiej taryfy celnej. Ta część depeszy przypuszcza zresztą także następujące tłumaczenie: Spokojne załatwienie nieporozumień z Paraguajem zawisło od wspólnego działania amerykańskiego posła z pełnomocnikami Francyi i Anglii. Względem chińskiego traktatu robi propozycyę i t. d.).

Na posiedzeniu izby reprezentantów w Washingtonie dnia 7. grudnia odesłano małą większością do komitetu rezolucyę w której upraszają prezydenta, ażeby użył najstosowniejszych środków do zniesienia traktatu Clayton-Bulwera. Minister marynarki nalega w swem sprawozdaniu na wzmocnienie floty wojennej. Minister finansów przedłożył rachunki, według których na rok 1860 okazał się niedobór 7,914.516 dolarów, proponuje podwyższenie taryfy. Koszta jego departamentu wynosiły przeszłego roku 13,870.684 dolarów. Koszta urzędu pocztowego wynosiły około 13,000.000 dolarów. Według podania sekretarza spraw indyjskich wynosiła liczba Indyan żyjących w Stanach zjednoczonych 350.000. Wojsko Stanów zjednoczonych liczyło dnia 1. lipca 17.498 ludzi. — Mexykańskie miasto Tabasko dostało się w ręce liberalistów.

Portugalia.

(Układy z Stolicą apostolską.)

Lizbona, 19. grudnia. Korespondencya dziennika *Univers* z Lizbony pod dniem 4. grudnia donosi: „Rząd nie chciał jeszcze uznać pełnomocnictwa nowego nuncyusza pod pozorem, że nie jest dostateczne, i że musianoby często odwoływać się do Rzymu. Oto przyczyna, dlaczego przeszły nuncyusz, msgr. Di Pietro, jeszcze nie odjechał. Jeźli nie przyjdzie do żadnej ugody, ustąpią dawny i nowy nuncyusz, z czegoby nastąpiło zerwanie przyjacielskich stosunków z Rzymem. Jak mówią, otrzymano z Rzymu konkordat, w którym zaproponowane są dwie ważne modyfikacye. Pierwszą będzie przywrócony Portugalii lecz tylko na sześć lat patronat nad Indyami i Chinami, który jej odjął papież Grzegorz XVI. Mianowanie arcybiskupa w Goa będzie podobnież tylko co 6 lat następować; po upływie tego czasu wolnoby było Rzymowi skrócić albo przedłużyć dane pełnomocnictwo; rządowi portugalskiemu pozostałoby w Chinach tylko Makao, w Indyach tylko kontynent. Co do żądanej od Portugalii indemnizacyi za odebrane jej dyecezye w Chinach i Indyach, sprawa ta będzie w ciągu tych sześciu lat gruntownie rozpoznaną. Nie można przypuścić, ażeby teraźniejsza izba na ten wniosek konkordatu przystała.

Hiszpania.

(Misya i polecenie posła do Rzymu. — Kolonizacya wysp. — Budżet państwa.)

Madryt, 17. grudnia. Hiszpański poseł w Rzymie p. Rios Rosas odjeżdża do Rzymu na dniu 19. grudnia. Głównem poleceniem w jego misyi jest, osiągnąć upoważnienie papieża, przystąpić natychmiast za pośrednictwem biskupów do przedaży kościelnych dóbr, jednak z przyjęciem obowiązku wystawiać za ich wartość niesprzedajne certyfikaty długu państwa. Poseł przystąpi także do układów, ażeby dobra, które poźniej kościoł nabędzie, mogły być przedawane pod temi samemi warunkami.

— Dziennik *Gaceta* ogłasza dekret względem kolonizacyi wysp Fernando Po, Annabon, Corrioc i t. d. Wyszlą tam potrzebne wojskowe siły i wojenne okręta oraz zamianują gubernatora w stopniu brygadyera albo pułkownika. Gubernatorowi przyzwolono rocznie 25.000 piastrów na rozwinięcie pomocniczych środków kraju, a misyi Jezuitów 6000 piastrów. Cło ustanawia się przy przywozie po 5 proc. a przy wywozie po $2^1/_2$ proc. Kompanie otrzymują koncesye na uprawę ziemi.

Izba deputowanych obrała p. Martinez de la Roza prezydentem większością 185 przeciw 20 głosom. Według odczytanego budżetu wynoszą zwyczajne wydatki państwa na 1859 rok 1786 milionów 662.787 realów, a zwyczajny przychód podany jest na 1,794,731.500 realów. Na umorzenie długu państwa i publiczne roboty liczą 265,258.000 realów. Bieżący dług nie wyniesie więcej jak 640 milionów realów. Rząd jest upoważniony zniżyć taryfę tytoniu na korzyść prywatnych. Nadzwyczajny budżet zezwala rządowi, na ośm lat podzielone 2000 milionów na naprawianie, ukończenie i założenie gościńców, kanałów, morskich strażnic i t. d. na pomnożenie materyału wojennego i marynarki, na restauracyę kościołów, aresztów, szpitalów i urzędowych lokalów i t. d.

Dyskusya względem Meksyku wywołana w senacie poprawką hrabiego Reus (jenerała Prim) była przedmiotem obrad na dwóch posiedzeniach. Zakończyła się jednogłośnem odrzuceniem poprawki. Sam tylko jenerał głosował za poprawką.

Anglia.

(Reforma parlamentarna. — Flota na kanale. — Nowego rodzaju drut podmorski. — Sprawa spiskowych w Irlandyi.)

Londyn, 22. grudnia. Dziennik *Observer* poświęca dłuższy artykuł kwestyi reformy parlamentarnej. Powiada w nim, że są wprawdzie pewne odcienia pomiędzy rozmaitemi partyami, ale niema właściwie wprost przeciwnych partyi, gdyż niepodlega żadnej wątpliwości, że dziś pragnie każdy reformy. Liczbę stronników Lorda Derby, t. j. teraźniejszego gabinetu w izbie niższej podaje *Observer* na 250, a członków rozmaitych innych „liberalnych" frakcyi, jako to: Peelitów, przyjaciół Lorda Palmerstona, radykalistów i członków szkoły Manchester w okrągłej liczbie na 400. Wszystkie te partye jednak miały się zobowiązać do popierania dalszych reform, jedne w większym, drugie w mniejszym stopniu. Dziennik *Observer* sądzi, że bil reformy Lorda Derby, — gdyż bil taki wniesie on niezawodnie — znajdzie mocny opór u radykalistów, czyli jak mówi ten dziennik, u stronników jego w ławkach radykalnych (Bright i t. d.). W tem jedyna korzyść gabinetu, że nieprzyrzekł żadnych pewnych środków, lecz zostawił sobie wolne pole w tym względzie. To tylko pewna, że przyobiecał bil reformy. Stronnictwo partyi Whigów w izbie niższej oblicza *Observer* na 300. Liczba „liberalistów," którzy głosowali z Milnerem Gibsonem, by obalić Palmerstona, wynosiło jak wiadomo 90.

— W Plymouth sądzono powszechnie, że flota kanałowa pozostać miała przez święto Bożego narodzenia w Queenstown w Irlandyi, a następnie odpłynąć do Lizbony.

— W fabryce pod firmą Glasse i Elliot pracują teraz nad nowym podmorskim drutem telegraficznym, który miasto skręcenia metalicznego tkwić będzie w gęstym pokrowcu z guta perki i z lnu osmolonego.

— W Irlandyi nie wydarzyło się nic nowego. Nieuwięziono nikogo więcej, ale nie donoszą też nic bliższego, na czem opiera się oskarżenie rządowe, ani kiedy rozpocznie się proces. Śledztwo wstępne prowadzą przynależni sędziowie policyjni, i mylna to wieść, jakoby uwięzionym wbrew ustawom nieoznajmiono powodu ich aresztacyi; owszem uwiadomiła ich policya natychmiast, że są oskarżeni „o udział w tajnych stowarzyszeniach", a sędziowie policyjni odwlekają publiczne przesłuchanie na mocy prawa swego dlatego tylko, by zebrać poprzednio wszelkie dowody, podobnie jak w procesie Bernarda i innych. To pewna tylko, że proces ten nie będzie poruczony osobnej komisyi. Zresztą z wyjątkiem przywódźców znajdują się wszyscy inni uwięzieni za rękojmią na wolnej stopie.

Francya.

(W. książę Konstanty. — P. Thouvenel. — Deputacya wołoska. — P. Paiva z powrotem do Francyi. — Wiadomości bieżące. — Proces Montalemberta. — Studnie artezyjskie w Saharze.)

Paryż, 22. grudnia. Wielki książę Konstanty odjeżdża dziś wieczór o godzinie 8. z powrotem do Marsylii, a ztamtąd okrętem „Ruryk" do floty rosyjskiej. Wczoraj oddawał mu Cesarz wizytę, i mówią, że rozmowa ich była bardzo serdeczna.

— Słychać, że p. Thouvenel niepowróci już do Konstantynopola, co wnoszą ztąd, że przedłużono mu urlop do końca kwietnia.

— Zjechała tu deputacya wołoska, która ma wyjaśnić rządowi francuskiemu stosunki Księztw Naddunajskich. Mówią, że francuski konzul p. Beclard odradzał deputacyi ten krok, dowodząc, że nie przyda się na nic, a może być fałszywie tłumaczony.

— Do *Köln. Ztg.* piszą z Paryża, że p. Paiva powróci do Francyi, teraz gdy jego rząd uwzględniając gabinet francuski i angielski odmówił złożenie dokumentów w sprawie „Charles Georges".

— Hrabia Paryża bawi, jak wiadomo, w Hiszpanii, zkąd uda się do Włoch odwiedzić swego brata w sardyńskiej armii. Przed swym wyjazdem przesłał książę hrabiemu Montalembertowi bardzo pochlebny list; podobne pismo z powinszowaniem przesłał hrabia Chambord już pierwej, zaraz po ukończeniu procesu p. Berryer, obrońcy sławnego akademika.

— Francuski rząd mianował konzula w Kwebeku, zatem po raz pierwszy odkąd Anglicy są w posiadaniu Kanady; wybór padł na p. Blanchetona.

— Z rozkazu księcia ministra urządzono w pobliżu Algieru obserwatoryum.

— Jednemu z belgijskich dzienników piszą, że afrykańscy korsarze bardzo są rozjątrzeni na Europejczyków, a ten stan jest dla okrętowej żeglugi tak nieznośny, że wspólna wyprawa Anglii, Francyi i Hiszpanii nastąpi prawie niezawodnie na wiosnę.

— O procesie hrabi Montalemberta w sądzie apelacyjnym piszą gazecie kolońskiej:

„Jak wiadomo, skazano hrabiego Montalemberta dnia 24. listopada w paryskim sądzie policyi poprawczej na karę więzienia 6ciu miesięcy i 3000 franków, a to za artykuł, który umieścił w swym dzienniku *Corespondant*, i gdzie Anglię i jej konstytucyę wychwalano w sposób ubliżający Francyi i teraźniejszemu jej rządowi. Wyrok ten zapadł 24. listopada, a dnia 2. grudnia, zaczem przed upływem terminu prawnego do podania rekursu, obwieścił *Monitor*, że w pamięć dnia tego zwalnia Cesarz hrabi całą jego karę. Postępowanie to niesłychane już od roku 1789 w rocznikach sądowych Francyi nadało procesowi temu całkiem nowy obrót. Prawnicy francuscy byli rozmaitego w tej mierze zdania, a hr. Montalembert podał na poradę swego adwokata rekurs do apelacyi. Dnia 3. grudnia oświadczył *Monitor*, że dalsze rozstrzygnięcie tej sprawy zależyć będzie od sądu.

Dnia 21go b. m. zebrał się trybunał na posiedzenie sądowe o godzinie $11^1/_4$ przed południem. Hr. Montalembert przybył w towarzystwie dwóch obrońców swoich, pp. Dufaure i Berryer. Wyglądał blado i był widocznie cierpiący. P. Douniol, wiernik dziennika *Correspondant*, poprzestał na wyroku skazującym go na miesiąc więzienia i 1000 franków kary pieniężnej, i nie przybył przeto na dzisiejsze posiedzenie sądowe.

Wkrótce zagaił prezydent posiedzenie, i zapytał hr. Montalembert'a o jego stan i nazwisko, na co tenże odpowiedział! „Hrabia Montalembert, były par Francyi, były zastępca narodowy i członek akademii. Radzca Treilhard (dawniej sędzia inkwizycyjny w procesie Orsiniego) odczytał zwykłe sprawozdanie sumaryczne z aktów i wkońcu powtórzył wyrok pierwszej instancyi, według którego hr. Montalembert skazany był z powodu następujących trzech punktów: 1) za podniecanie nienawiści i pogardy dla rządu; 2) za ubliżenie zasadzie powszechnego prawa głosowania i za niezachowanie uszanowania należącego się naczelnikowi państwa według istnących ustaw zasadniczych, i 3) za ubliżenie powadze prawu przynależnej. Następnie dozwolił prezydent zabrać głos kolejnie wszystkim adwokatom.

O godzinie 5tej po południu ustąpił trybunał dla naradzenia się nad wydaniem wyroku. Prawie całe zgromadzenie pozostało na miejscu, czekając ogłoszenia tego wyroku. Tymczasem rozpatrywał się hrabia Montalembert z lorynetą spokojnie po sali. O godzinie $7^1/_2$ zebrał się trybunał znów w sali. Hrabię Montalembert'a uwolniono od zaskarżenia o targnięcie się na konstytucyę państwa, lecz natomiast uznał go trybunał sądowy winnym innych dwóch przestępstw, i zwolnił wprawdzie karę więzienia na 3 miesięce, lecz karę pieniężną 3000 franków potwierdził.

— *Monitor* ogłasza wyciąg z obszernego raportu jenerała Devaux, naczelnego wodza w Konstantyne do księcia ministra względem wydobycia wody z pod ziemi wierceniem studni artezyjskich w algierskich oazach. Algierską wschodnią puszczą Sahary ciągną się od Biskary aż do Tugurtu i Wargli pasmem oazy, które przez wysychanie źródeł niszczeją z każdym rokiem coraz bardziej, luboć szczątki wielu włości okazują, że dzisiejsza puszcza była niegdyś niesłychanie urodzajną. Na linii prowadzącej na Wed Rir z Biskary do Wargli poczęli zatem Francuzi kopać artezyjskie studnie, tak dalece, że w upłynionym roku przeszło w dwójnasób przybyło źródeł. Tym sposobem utworzyli Francuzi w najgorętszej części Algieryi rzekę. Od 1857 do 1858 roku wydawało 5 wykopanych studzien 159 litrów wody na sekundę czyli 9583 na minutę. Inne cztery studnie są zaczęte. W oazie Hodea zaprowadza kapitan Aublin system nawodnienia. W Sidi-Kralil, 25 kilometrów od Tugurtu, gdzie wszystkie trzy studnie oazy już od 25 lat wyschły, dostarcza obecnie artezyjska studnia 4000 litrów na minutę. Z 15 miejsc, w których kopano w ciągu ostatnich dwóch lat, powiodło się utworzyć 11 najdoskonalszych studzien. Rozumie się, że Francuzi kopią tam tylko, gdzie największą uznają potrzebę. Te studnie są bardzo ważne w geologii Sahary.

Włochy.

(Zaburzenia w Sarzanie. — Stosunki Piemontu z Rzymem.)

Zaszłe dnia 10. b. m. w Genuy wypadki znalazły odgłos w Sarzanie, gdzie również kuszono się zaburzyć pokój. *Gazz. di Genova* z 17. b. m. donosi w tym względzie z Sarzany: Przedstawienie w tutejszym teatrze dnia 12. b. m. zostało przerwane demonstracyą. Po skończonym pierwszym akcie zażądało kilkudziesiąt młodych ludzi, ażeby orkiestra zagrała marsyliankę, przyczem rozległ się głos: niech żyją Włochy! Precz z cudzoziemcami! Orkiestra jednak nie zagrała marsylianki, a sprawcy demonstracyi milczeli, gdyż nie znaleźli zachęty u publiczności, i aktorowie zaczęli znowu przedstawiać przerwany dramat. Po skończonym dramacie jednak rozległ się znowu okrzyk dawniejszy, a wtedy władza polityczna wsparta siłą wojskową wdała się w tę sprawę, ażeby dalszej zgiełkliwej manifestacyi przeszkodzić. Burzycielom spokojności nakazano milczenie z wyjątkiem jednego 18letniego, którego za nieustanny okrzyk przyaresztowano.

Względem podróży margrabi Alfieri do Rzymu, o której dzienniki paryskie utrzymywały, że zamiarem jej jest porozumienie się między Piemontem i stolicą apostolską, mówi *Opinione*, że margrabia tylko w własnych sprawach udał się do Rzymu. „Stosunki między Sardynią i stolicą apostolską", dodaje, „nie doznały żadnej zmiany, a chociaż sprawy naszego państwa uważane są w Rzymie w tej chwili nieco w pomyślniejszem świetle, niepodobna jednak myśleć o zagodzeniu, gdyż skutek tego na wszelki sposób byłby uszczerbkiem cywilnej władzy, którą nasz rząd nieodzownie postanowił utrzymać."

Niemce.

(Ceremonia oświadczenia się Następcy tronu neapolitańskiego. — Kodex handlowy.)

Mnichów, 21. grudnia. Uroczyste oświadczenie się księcia następcy tronu neapolitańskiego o rękę Jej królewiczowskiej Mości księżniczki Maryi nastąpi jutro po południu na dworze królewskim. Na ten akt uroczysty przybędzie poseł Jego Mości Króla Obojga Sycylii hr. Ludolf powozem dworskim w towarzystwie kr. szambelana barona Kajetana Tautphöus, którego Król mianował komisarzem tej uroczystości. Parokonny królewski powóz z sekretarzem ambasady kawalerem Bianchini ma zamykać pochód. Gdy Ich Moście Król i Królowa z familią królewską, a oraz panami i damami dworu wejdą do sali tronowej, i Jego Mość Król zajmie miejsce na tronie, nastąpi wprowadzenie królewskiego pełnomocnika hr. Ludolfa, przyczem sekretarz ambasady wniesie na aksamitnej poduszce portret Księcia następcy tronu neapolitańskiego. Królewski pełnomocnik oznajmi w przemowie do Jego Mości Króla zamiar swej nadzwyczajnej misyi, i przedłoży pismo z oświadczeniem Księcia; Jego Mość Król otworzy je i odda ministrowi państwa. Po odpowiedzi królewskiego ministra państwa nastąpi wprowadzenie Ich królewskich Mości księcia Maxymiliana z małżonką i księżniczki Maryi, której pełnomocnik kr. oznajmi w powtórnej przemowie zamiar swego poselstwa. Na to odpowie znowu minister państwa oznajmiając oraz, że tak Jego król. Mość jak i dostojni rodzice zezwolili już na ten związek, poczem Jej królewiczowska Mość księżniczka Marya skłonieniem się Jego Mości Królowi i swym dostojnym rodzicom objawi również swoje przyzwolenie. W końcu wręczy królewski pełnomocnik Jej królewiczowskiej Mości księżniczce Maryi portret narzeczonego.

Frankfurt, 19. grudnia. Na posiedzeniu sejmu związkowego z 16. b. m. kazał rząd król. bawarski ze względu na naglącą potrzebę powszechnego kodexu handlowego przedłożyć następujący wniosek:

1) Ażeby zgromadzenie związkowe zapytało wszystkie wysokie rządy, czy zechcą zaprowadzić natychmiast cztery pierwsze księgi powszechnego niemieckiego kodexu handlowego, w takim składzie, jak wyszły z drugiego odczytania, czy też pragnęłyby jeszcze zmienić niektóre postanowienia, a

2) ażeby w drugim wypadku zechciały wysokie rządy wnieść jak najspieszniej swoje zarzuty i wnioski, by odnośna komisya mogła najdalej do Wielkanocy 1859 zebrać się nanowo w Norymberdze i przedsięwziąć trzecie odczytanie projektu jedynie dla rozważenia wniesionych zarzutów.

Obradę nad tym wnioskiem naznaczono na przyszłe posiedzenie.

Rosya i Królestwo Polskie.

(Korespondencya z Warszawy do Gazety Wied.)

Do Warszawy nadszedł temi dniami znaczny transport nowych karabinów tegoczesnego wynalazku. Broń tę przeznaczono dla kompanii strzeleckich przy batalionach piechoty liniowej. Liczbę oficerów służbowych przy obydwóch komendantach na Sybirze pomnożono znowu. Na cześć jenerała Jewdokima wsławionego zwycięstwami na Kaukazie nazwano twierdzę zbudowaną nad Argunem od jego imienia. Rosyanie pracują mimo pory zimowej nad dalszą budową warowni rozpoczętych i nie ustępują z ziemi nowo zdobytej. Zdaje się niepodlegać żadnej wątpliwości, że się powiedzie w zupełności zawojowanie na skrzydle lewem, gdy tymczasem wszelkie usiłowania na skrzydle prawem nie przyniosły potąd korzyści pożądanych.

Księstwa Naddunajskie.

(Czynności i narady w skupczynie serbskiej.)

Dziennikowi *Temesv. Ztg.* donoszą z nad granicy serbskiej, że pierwsze posiedzenie zboru (skupczyny) odbyło się 17go b. m., i rozpoczęło się wotowaniem adresu dziękczynnego mocarstwom wielkim. Korespondent donosi dalej, że chcianoby nakłonić księcia do poruczenia dowództwa siły zbrojnej temu naczelnikowi, którego zbór wybierze. Zamiar ten niepotrzebuje dalszego już wyjaśnienia, a w razie jego urzeczywistnienia nadeszłaby i chwila niebezpieczeństwa W następstwie tego kroku stanęłaby pozniej zapewne uchwała, że książę odpowiedzialny już jest tylko skupczynie, i że od niej przyjmować ma rozkazy. Wzburzenie umysłów wzmogło się teraz bardziej jeszcze, niż kiedykolwiek dawniej, a przyczyniły się do tego głównie zabiegi naczelnika stronnictwa. Słychać także, że deputowani pracują nad by skupczyna zbierała się odtąd corocznie.

Turcya.

(Pogłoski zmiany w ministerych.)

Dawniejsze pogłoski o zmianie gabinetu tureckiego oświadczyły się z niektóremi nowemi szczegółami, lecz potąd wcale się jeszcze nie sprawdziły. Ali Basza postanowił podobno usunąć się już stanowczo z posady wielkiego wezyra, lecz Sułtan nie mógł jeszcze wynaleźć następcy po nim. Słychać, jakoby Kiamyl Basza, Mustafa Basza (obecnie na wyspie Kandyi) i minister spraw zewnętrznych, Fuad Basza, nie przyjęli tej posady, którą im ofiarowano, lecz spodziewają się, że Fuad Basza da się jeszcze do tego nakłonić, a w którym to razie obejmie po nim Etem Basza urząd ministra spraw zewnętrznych.

Azya.

(Doniesienia z Bombaju.)

Bombaj, 25go listopada. Jedyną rzeczą, która godna wzmianki, pisze korespondent gazety *Times*, jest w prezydencyi Bombaju pacyfikacya Sawunt Wari Dessabów, którzy jak wiadomo wyparci z Madrasu, wpadli do dystryktu Goa, dokąd Anglicy związani traktatami nie mogli ich ścigać. Gubernator w Goa zezwolił teraz Anglikom ich ścigać, i ztąd poszło, że zbuntowani wychodźcy poddali się dnia 24. w Goa. — Korespondent dziennika *Daily News* pisze między innemi: W Syndzie, w Pendżabie i w innych prowincyach Indyów (naturalnie wyjąwszy Audh i pograniczne części Indyów centralnych) panuje zupełna spokojność. **Właśnie teraz** na-

stała zimna pora roku i zdaje się, że będzie przyjemna. W pamięć objęcia rządu przez Królowę, zamyślają krajowcy w Bombaju założyć agronomiczne muzeum, które będzie nosić nazwę Muzeum Wiktoryi, i plan zapewne zostanie wykonany.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Podług prywatnych doniesień telegraficznych z **Belgradu** z 23. grudnia wieczorem żądała skupczyna dniem przedtem abdykacyi księcia Alexandra. Książę uciekł się pod opiekę zwierzchniczego mocarstwa do twierdzy obsadzonej wojskiem tureckiem i założył protest. Na to uchwaliło zgromadzenie narodowe z przyzwoleniem senatu usunąć księcia Alexandra i obrało Miłosza dziedzicznym księciem, ale obioru tego niepotwierdził jeszcze senat.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 26. grudnia.

Hotel rosyjski: PP. Bronikowski Bazyli, z Krakowa.

Hotel angielski: Perelli Agn., z Przemyśla. — Br. Berchlingen Rudolf, c. k. major, z Żółkwi.

Dnia 27. grudnia.

Hotel rosyjski: PP. Janiszewski Teofil, z Ubinia. — Br. Josika Jan, c. k. jenerał. z Brežan.

Hotel angielski: Br. Löhneisen Hilbert, c. k. porucznik i Maltzan Fryd., c. k. podporucznik, z Żółkwi.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 26. grudnia.

PP. Bratkowski Konst, na Podole. — Grabowski Zdzisław, do Sokolówki. — Łabędzki Wiktor, na Podole. — Petrowicz Xawery, do Wołostkowa. — Sochaczewski Wiktor, do Krakowa. — Hr. Wurmbrand Henryk, c. k. porucznik, do Żółkwi. — Zulauf Julian, c. k. przeł. pow. do Szczerca.

Dnia 27. grudnia.

PP. Bal Franc, do Tuligłów. — Hosz Edw., do Pukienic. — Sosnowski Oskar, do Rzymu. — Hrdliczka Karol, c. k. podporucznik, do Medyolanu.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 24. i 25. grudnia

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru		Stan atmosfery
7. god. zrana	327.31	— 3 4°	91.1	południowy	sł.	jasno
2. god. po poł.	226 69	+ 1 7°	81.9	„	„	pochmurno
10. god. wiecz.	326 18	— 0 5°	95 8	„	„	„
7. god. zrana	325 43	— 2 0°	83 8	południowy	sł.	jasno
2. god. po pol.	325.35	+ 1 0°	80 8	„	„	pochmurno
10 god. wiecz.	325 70	+ 1 4°	88 9	zachodni	„	deszcz

Wysokość deszczu 0.‴14.

T E A T R.

Dziś opera niemiecka: **„Nocleg w Granadzie.“**

Jutro na scenie polskiej: **„Żona szulerem“** czyli **„Miłość i Gra,“** komedya w 3 aktach z francuskiego.

Kurs lwowski.

Dnia 27. grudnia		gotówką		towarem	
		złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	mon. konw.	4	32	4	35
Dukat cesarski	„ „	4	33	4	37
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	7	50	7	56
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	30½	1	32
Talar pruski	„ „	1	26	1	28
Polski kurant i pięciozłotówka . . .	„ „	1	7	1	8
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.	bez kuponów	78	33	79	7
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	79	21	80	—
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	81	15	82	—

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 27 grudnia

1. Dług publiczny. *A. Państwa.* W walucie austryackiej po 5% za 100 zł. — —. Z pożyczki narodo. po 5% za 100 złr. 85 95. Z roku 1851 serya B. po 5% za 100 zł. —.—. Z konwersyi kuponów po 5% za 100 zł. —; Metaliki po 5% za 100 zł. 84 75.; po 4½% za 100 zł. —.—; po 4% za 100 zł. —. po 3% za 100 zł. —. ; po 2½% za 100 zł. —; po 1% za 100 zł. —. — Przeznaczone do loso.: z r. 1834 za 100 zł. —; z r. 1839 za 100 zł. 137. zł. z roku 1854 za 100 zł. 115.75. — Losowane obligacye dawnego długu państwa: po 5% za 100 zł. —.—; po 4½% za 100 zł. — —; po 4% za 100 zł. — —. Przeznaczone do losowania obligacye dawnego długu państwa w kraju uprocentowane: po 3% za 100 zł. — —; po 2½% za 100 zł. — —; po 2¼% za 100 zł. — —; po 2% za 100 zł. — —; po 1¾% za 100 zł. — —. Przeznaczone do losowania obligacye dawnego długu państwa za granicą uprocentowane: po 5% za 100 zł — —: po 4½ za 100 zł. — —; po 4% za 100 zł. — —. *B. Krajów koronnych.* Obligacye indemnizacyjne: Niższej Austryi po 5% za 100 zł. —.—; Węgier 84.10; Banatu Temeskiego, Kroacyi i Slawonii 83 25.; Galicyi 83 65; Bukowiny —.—; Siedmiogrodu —.—; innych krajów koronnych —.—; z klauzulą losowania w roku 1867 —.—. Lombardo-weneckiej pożyczki z roku 1850 po 5% za 100 zł. —

2. Akcye. Banku narodowego sztuka 1002 —; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 245. ; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego —.—; półn. kolei Cesarza Ferdynanda za 1000 zł. 1792; towarzystwa kolei żelaznej państwa 254 80; zachod. kolei Cesarzowej Elżbiety po 200 zł. za 100 zł. (50%) wpłaty —.—; połud.-półn.-niemieckiej kolei komunik. —.—; kolei Cisy po 200 złr. m. k. — ; — lomb.-weneck. kol. żelaz. —.—; wsch. kolei Cesarza Franciszka Józefa —.—; austr. towarzystwa żeglug parowej na Dunaju po 500 złr. —.—; Lloyda w Tryeście po 500 złr. —.

3. Listy zastawne. Banku narod. w mon. konw.: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —.—; na 6 lat po 5% za 100 zł. —.—; na 10 lat po 5% za 100 zł. —.—; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. 90.75.; w walucie austryackiej: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. 86 35; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. —.—; galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.

4. Losy. Instytutu kredyt. dla handlu i przemysłu sztuka 102 30; towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju —.—; pożyczka miasta Tryestu za 100 zł. —.

Kurs wexlowy. Na 3. miesiące: Amsterdam za 100 holenderskich florenów 86 40. Augsburg za 100 zł. południ. niemieck. waluty 86.15. Berlin za 100 talarów —.—. Wrocław za 100 talar. — —. Frankfurt n. M. za 100 zł. południ. niemieck. waluty 86.30. Genua za 100 lirów piemonckich — — —. Hamburg za 100 marko banko 76.15. Lipsk za 100 talarów —.—. Liwurna za 100 lirów toskańskich —. . Londyn za 10 funtów szterl. 101.80. Lugdun za 100 franków —.—. Medyolan za 100 zł. waluty austryack. 99 50. Marsylia za 100 frank. 40.40 Paryż za 100 fr. 40.45. Praga za 100 zł. wal. austr. —.—. Tryest za 100 zł. wal. austr. —.—. Wenecya za 100 zł. wal. austr. —.—.

Na 31 dni. Bukareszt za 100 piastrów wołoskich 14.70. Konstantynopol za 100 piastrów tureckich 8.36. Wexlowe dyskonto banku narod. 5% —. procent od zaliczek banku narodowego na papiery publiczne 5% —.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 4.85, — dukaty ces. pełnej wagi 4.80, korony 13.93. półkorony —.

KRONIKA.

Na dniu 25. listopada r. b. napadli zbójcy w okolicy Bukaresztu c. k. austryackiego kuryera pocztowego i zrabowali wiele pakietów z pieniądzmi zostawiwszy tylko listy i depesze do ambasady w Konstantynopolu. Staraniom c. k. jeneralnego konzula, pana Edera, powiodło się teraz odkryć tych zbójców i odebrać większą część zrabowanych rzeczy, a jest nadzieja, że i reszta tej straty będzie odzyskana.

(Statystyka handlowa Hiszpanii.) Ciekawe są następujące do przemysłowych i komercyalnych stosunków Hiszpanii w ogólności a Barcelony w szczególności odnoszące się data:

W pierwszych dziewięciu miesiącach bieżącego roku wpłynęło do wszystkich hiszpańskich portów:

Okrętów narodowych	32.687	z	1,617.587	beczkami ładunku.
„ zagranicznych	4881	„	944.805	„ „
	37.568	„	2,562.392	„ „

Z tych portów odpłynęło:

Narodowych okrętów	32 002	z	1,609.221	„ „
Zagranicznych „	4.765	„	946.467	„ „
	36.767	„	2,555.688	„ „

Z tych wpłynęło w powyżrzeczonym czasie do samej Barcelony:

Narodowych okrętów	4141	z	235.719	beczkami ładunku
Zagranicznych „	576	„	131.286	„ „
	4717	„	367.005	„ „

Z portu tego miasta odpłynęło:

Narodowych okrętów	4330	z	243.186	„ „
Zagranicznych „	549	„	123.474	„ „
	4879	„	366.660	„ „

W Barcelonie znajduje się obecnie 23 przemysłowych towarzystw, z kapitałem towarzystwa 10,515.000 duros; 14 asekuracyi okrętowych z kapitałem 19,600.000 duros; sześć banków i inne towarzystwa kredytowe z kapitałem 17,000.000 duros; siedm towarzystw żelaznej kolei z kapitałem 20,347.200 duros; cztery towarzystwa parowej żeglugi z kapitałem 2,055.000 duros; pięć towarzystw zabezpieczenia ogniowego z kapitałem 163.527.900 duros; jedno towarzystwo zabezpieczenia życia z kapitałem 11,500 000 duros; dwa powszechne towarzystwa zabezpieczenia z kapitałem 5,500.000 duros. (19 duros=100 frank.)

Przepis dla Kantoru Gazety lwowskiej.

Kantor Gazety lwowskiej przyjmować może w prenumeracie kwartalnej z pocztą, tylko taką kwotę, która odpowiada prenumeracie rocznej z pocztą *20 złotych w austr. walucie.* — Uprzedzić zatem winien Kantor szanownych abonentów, że zaliczki nie uzupełniające *5 złot. waluty astr.* kwartalnie, uważane być muszą *za miesięczne*, a tem samem kwota nie uzupełniająca przedpłaty za trzeci miesiąc kwartału, złożona zostanie tymczasowo w depozycie aż do uzupełnienia swego.

Główny Redaktor ***M. Szrzeniawa Sartyni.*** *Z c. k. galic. drukarni rządowej.*